

GLAS GORENJJSKE

S SEJE LJUDSKEGA ODBORA MESTNE OBČINE V KRAJNU

Ustanovljena je Komunalna banka

Zgodnja seja Ljudskega odbora mestne občine v Kranju darskemu svetu. Dosej je moralo ustanovitev teh ali onih podjetij vedno potrebiti le LO sam, kar pa je marsikdaj zelo bremenilo njegovo delo. Odslej pa bo odloke o ustanovitvi goščišč, trgovskih podjetij itd. lahko sprejemal gospodarski svet.

Vprašanje dimnikarske obrti je namreč predlagala, da se iz osnutka črta pribitek na tarifovo oddaljenosti 2 kilometra iz središča mesta. Komisija za pravne predpise je bila menja, da je ta odstavek nepotreben, ker kraj, ki so oddaljeni več kot dva km od mesta tako spadajo pod območje okraja. Okrajni odlok o tarifah za dimnikarske storitve je to že predvidel. Popravljeni odlok je bil na to sprejet.

V drugi točki dnevnega reda so odborniki potrdili ustanovitev Mlečne restavracije v nekaterimi popravki. Komisija Kranju, istočasno pa so spreza pravne predpise pri LOMO jeli nekatera pooblastila gospo-

Kakšna bo kamniška komuna

Na zadnjem sestanku iniciativnega odbora komune Kamnik so člani razpravljali o osnutku bodoče komune. Ljudski odbor bo imel 45 članov in pet sestrov: svet za gospodarstvo, svet za komunalne, gradbene in stanovanjske zadeve, svet za prosveto in kulturo, svet za zdravstvo in socialno politiko ter svet za notranje zadeve. Posred, kjer so zdaj sedeži občin, bodo krajevne pisarne, in sicer v Kamendi, Sredini vasi, Matiški itd. Vse večje vasi in skupine manjših vasi naj bi imela svoje krajevne odbore s 5 do 9 člani. Takih krajevnih odborov bi bilo po osnutku 17. Samo mesto Kamnik pa bo razdeljeno na 5 področij. Posle uprave cest in uprave za gozdarsko ter kmetijsko in veterinarsko inšpekcijo pa naj bi vodil okrajni ljudski odbor.

V novi občinski upravi bo po osnutku 59 delovnih mest, medtem ko jih je zdaj 28.

Predlagane so bile tudi zadnje teritorialne spremembe. Iz katastrske občine Podvolovjev nista.

Vsem borcem in funkcionarjem partizanskih enot na Gorenjskem

Stevilni naši časopisi, revije, letniki, spomini, dokumenti, pripovedi, spomini starih partizanov na Gorenjskem proti okupatorju in sodelovanju v ljudski revoluciji, pa smo mnenja, da je še vedno izredno veliko dogodkov iz NOB, ki niso bili nikjer zabeleženi in objavljeni, pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo obrača na stare partizane, da bi nam za 10-letnico osvoboditve poslali čim več svojih spominov na partizanska leta. Skupaj jih bomo urediti in objaviti v našem listu, da jim tako damo trajnejšo vrednost. Razen tega bi želeli, da nam bivši partizani pošljajo tudi še neobjavljene fotografije iz dobe partizanstva, ki jih bomo seveda takoj po uporabi vrnili lastnikom.

Prepričani smo, da bo nas poziv starim borcem in funkcionarjem partizanskih enot na Gorenjskem naletel na veliko odobranje naših delovnih ljudi, ki si žele ohraniti spomine na junaska leta Gorenjevev in jim dati tudi publikacijo.

Razen tega pa naj bi tudi vsi občinski in mestni odbori Zvezne republike Slovenije našem uredništvu poslali našemu uredništvu zgodovinski material, če z njim razpolagajo, ali pa naj nas vsaj obvestijo, na koga naj bi se uredništvo obrnilo, da bi lahko dobilo začlene podatke in material. V prepričanju, da bo naša akcija uspela, že enkrat napeljamo na vse partizane, naj primejo za perto in nam napišejo nekaj svojih spominov na junaska partizanska leta.

Ob koncu so delegati še sprejeli sklep, naj bi se 0,5% investicijski sklad trgovskih podjetij napisala razen tov. Konob-

v občini Luče naj bi priključili kamniški komuni Gojsko planino, ki je samo del Velike planine. Vas Suhadole pa naj bi priključili Mengšu.

Prejšnjo soboto je bila 3. redna letna skupščina Trgovinske zbornice okraja Kranj, kačer sta, razen številnih gostov, prisostvovala od 138. 102 delegata.

Iz poročil upravnega, nadzornega odbora in časnega so-dišča je bilo razvidno, da nekatere člani zbornice vse preveč pojmujejo svojo ustanovitev kot kakšnega arbitra, ki mora posredovati v raznih neveščenostih in sporih z organi oblasti seveda v korist podjetja. Toda zbornica je družbenega organizacija, ki je v prvi vrsti po-klicana zastopati in braniti interes družbe, interese skupnosti.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

S skupščine Trgovske zbornice okraja Kranj - Ali javna skladišča v nekaj letih, ali urejene še letos

Prejšnjo soboto je bila 3. redna letna skupščina Trgovinske zbornice okraja Kranj, kačer sta, razen številnih gostov, prisostvovala od 138. 102 delegata.

Iz poročil upravnega, nadzornega odbora in časnega so-dišča je bilo razvidno, da nekatere člani zbornice vse preveč pojmujejo svojo ustanovitev kot kakšnega arbitra, ki mora posredovati v raznih neveščenostih in sporih z organi oblasti seveda v korist podjetja. Toda zbornica je družbenega organizacija, ki je v prvi vrsti po-klicana zastopati in braniti interes družbe, interese skupnosti.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zaradi tega se naše uredništvo uporabil za izboljšanje položaja v naših trgovinah. Okrajni družbeni plan okraja Kranj pa predvideva, da bi se večji del teh sredstev stekalo v nek poseben sklad za gradnjo javnih skladišč v Kranju. Nihče nima nič proti gradnji teh skladišč. Ravnino nasproti! Kranju so celo nujno potrebna! Vendar se nam zdi, da bi se morala ta sredstva, ki bi bila potrebna za začetno fazo gradnje, le predolgo stekati v omjenjeni sklad, medtem ko bi posameznim trgovinam, četudi manjšim denarnim zneski, lahko zelo koristili.

Skupščina je na koncu izvolila nov 16-članski upravni odbor, katerega predsednik bo ponovno Joško Volavšek, direktor trgovskega podjetja Kokras Kranj.

Decentralizacija zaradi decentralizacije?

Ceprav ugotavljamo, da se je decentralizacija, kjer so ja izvedli, več ali manj obnesla, ne moremo trditi, da je zato potrošnik (vzde večji konkurenč), dobil blago ceneje. To je prav zaprav edina temna senca, ki pa to po svoji tedanjem vlogi zahtevajo in zaslužijo. Prav zar

TEDEN DNI PO SVETU

ZRTVE KOLONIJ

Portugalsko sodišče je preteklo soboto ob sodilje 19. Indijev na 4 do 28 let stroga zapora, ker so pretelko leta sodelovali v »nenasilnih akcijah« in zahtevali, naj portugalsko posest Gjo priključijo Indiji.

SEVERNA ITALIJA BREZ CASOPISOV

V Milanu, Benetkah in v Turinu preteklo soboto niso izšli nobeni časopisi zaradi stavke tiskarjev, ki so v sporu z delodajalci v zvezi z uvedbo teletipskih tiskarskih strojev. Izšel ni niti »Corriere della sera«, ki ima v Italiji največjo naklado.

LETALSKA NESREČA

Ameriško štirimotorno letalo, ki je letelo proti Havajskim otokom, se je nad Oregonom včelo in trčelo na tla. Pri nesreči so bili štirje potniki ubiti, 19 pa jih je katastrofo preživel.

KLERIKALNI NEREDI

Belgijska časopisna agencija poroča, da je bilo ob demonstracijah v Bruslu arrestririh 1500 ljudi, ki pa so jih že izpustili. 12 demonstrantov pa bodo postavili pred sodišče, ker so pri njih našli orožje. Med neredi je bilo ranjenih 10 ljudi.

KONFERENCA VZHODNIH DEŽEL

Radio »Slobodni Berlin« je poročal, da bo v Moskvi v najkrajšem času konferenca predstavnikov vlad vzhodnoevropskih držav in Vzhodne Nemčije. Za na konferenci v preteklem decembru so sklenili, da bo ta konferenca sklicana, če bosta Francija in Nemčija ratificirali pariške sporazume.

ARETACIJE ILEGALCEV

V alžirskem mestu Bonnu so arretirali 11 ljudi, nekaj več pa tudi v okolici mesta. Arretirali so jih po odkritju tajnega skladista orožja v mestu, ki ga je menda zbirala neka ilegalna organizacija. Med arretiranimi so baje tudi trije voditelji te organizacije.

SOVJETSKO-JAPONSKI RAZGOVORI

V New Yorku sta se sešata japonski in sovjetski veleposlanik, kjer sta se razgovarjala o obnovitvi rednih diplomatskih odnosov med Japonsko in Sovjetsko zvezo.

O pomenu razstave sredstev za zavarovanje ljudi pri delu v Kranju

Kakor pri nas na splošno, tako tudi v kranjskem okraju obstaja problem varnosti pri delu, saj so primeri nezgod še vedno zelo pogosti. V letu 1953 je bilo v kranjskem okraju 1819 delovnih nezgod. Zaradi njih smo izgubili 31.609 delovnih dni, skupnost pa je utrpela 72 milijonov dinarjev škode na družbenem produktu. V preteklem letu je število nesreč padlo za 391 primerov, še vedno pa je bilo 1429 delovnih nesreč. Izgubljenih je bilo 30.882 delovnih dni, škoda na družbenem produktu pa znaša 67 milijonov 800.000 dinarjev.

Zgornje številke nas opozarjajo le na gospodarsko plattega vprašanja. Socialni družba pa tudi druge strani ne more in ne sme prezreti. Človeka se mora pred nevarnostmi delovnih postopkov zavarovati, ker je pač človek najvažnejši člen v proizvodnji. Vprašanje varnosti, ki je torej socialni in gospodarski problem, moramo posvetiti vse pozornost.

V pondeljek 28. t. m. je bila storjena razstava higienično-tehnične zaščitne službe, ki jo je organiziral Zavod za preučevanje varnosti pri delu LRS skupaj z Okrajinim zavodom za socialno zavarovanje v Kranju. Okrajni zavod je na otvoritev povabil predstavnike organov ljudske oblasti, političnih organizacij in vseh pomembnejših podjetij v okraju. Od preko 300 vabljeneh pa se je vabila eden ali dva.

S SKUPSCINE GOSTINSKE ZBORNICE OKRAJA KRAJN

Gostincem še vedno primanjuje strokovnega kadra

Kranj, 30. marca.

Danes je bila v Prešernovem gledališču 3. redna letna skupščina Gostinske zbornice za okraj Kranj, ki je precej temeljito obravnavala probleme te gospodarske panoge. Reči moramo, da so delegati na današnji skupščini dosti bolj živahnih in konkretno obravnavali svoje probleme, kot delegati na skupščini Trgovinske zbornice.

Eden bistvenih lanskoletnih mnogih možnih oblik borbe proti alkoholizmu.

Problem zase so nekatera goščišča, katerih poslovanje ni v skladu z obstoječimi predpisi. Tak kričec primer je goščišče društva upokojencev v Kranju. Le-to prodaja vino ceneje kot ga je moč dobiti v gostilnah. Nihče nima nič proti temu, da se upokojenci v svojem društvu družabno izlivljajo in da tudi popijajo kakozarček vina. To da nekoliko čudno se nam zdi, da so v lanskem letu popili v tem goščišču 4 vagone vina (40 tisoč litrov). To je v določenem nesorazmerju z višino pokojnin, ki jih prejemajo upokojenci. Nekoliko čudno je, in v nasprotju s tarijanjem, češ, kako piše so pokojnine, kako majhni so prejemki. Z vinom pa so preskrbovali tudi nekatere veselice. Društvo upokojencev naj bi se v večji meri ukvarjalo s stanovskimi problemi. Razen tega pa gre marsikdaj vino iz tega goščišča tudi »čez cesto«.

Podoben problem je zadržalni vnočni glasov izvoljen tovarniški Zakelj, upravitelj zadružne restavracije »Jelens« v Kranju.

Prvomajski izleti za delovne ljudi

Se iz obdobja borbe delovnega človeka za svoje pravice je ostalo v navadi, da so zavedni delavci na svoj praznik organizirali izlete v bližnjo okolico. Prežihov Voranc jih je v svoji zgodobici »Prvi maj« prav lepo opisuje. Danes je neprimerno več možnosti, da delavce spozna tudi svojo domovino, spozna last in lepoto, na drugi strani pa v prijetnem vzdružju naveže in utri stike s svojim delovnim kolektivom pa tudi z ostalimi kolektivi. V ta namen so naša turistična podjetja že letos pripravila številne izlete s poučnim in zabavnim namenom.

Tokrat je v načrtu dvodnevni izlet v Crikvenico 1. in 2. maja s posebnim vlakom in posebno lađo. Na programu so izlet na otok Krk, ogled mednarodnih avto-moto dirk, večerne za-

stilne: ali zadruga ali pa kdo drugi. Odnose v takih goščiščih bo treba na vsak način urediti in vskladiti z načeli delavskega samoupravljanja.

Precejšnja neskladnost obstaja tudi v prodaji vina v gostinskeh obrath in v trgovske mreži. Goščišča so namreč v neenakopravnem položaju zaradi tega, ker morajo plačevati razen zveznega prometa, davka še občinski davek, katerega je trgovina oproščena.

Precj smo doslej razpravljali o družbeni prehrani. S 1. aprilom je v Kranju že začela poslovati prva delavska restavracija. Dobro bi bilo, da bi tudi druga goščišča podjetja organizirala prehrano delavcev. Pri pavaširjanju obveznosti do skupnosti, bodo ljudski odbori do dejstva upoštevali in odmerjali takim goščiščem manjše davatve.

Poudariti moramo, da je goščišča zbornica okraja Kranj, zelo močan in pomemben činitelj v gostinstvu okraja. Saj so v zbornici vslanjena skoraj vse goščišča in goščišča obrati na področju okraja, razen 2 počitniških domov, 2 menz in 2 zasebnih goščišč.

Za novega predsednika Upr. odbora goščišča zbornice je bil z večino glasov izvoljen tovarniški Zakelj, upravitelj zadružne restavracije »Jelens« v Kranju.

A.

Raznik delavske mladine

10 KRANJ 21. 22. V. 1955

V TISKANINI SO KREPKO ZAGRABILI

V zadnjem času se je mladinska organizacija v tekstilni tovarni »Tiskanina« v Kranju močno utrdila. Mladi komunisti so v mladinski organizaciji krepko prijeli za delo in sodelovanjem sindikalne podružnice v podjetju že dosegajo prve uspehe. Odbor mladinske organizacije v podjetju je pripravil program za sodelovanje pri mladinskem praznovanju konec maja, prav tako pa je pripravil spored mladinskega dela v dneh pred praznikom.

Pretelki ponedeljek so imeli mladinski voditelji posameznih obratov razgovor o novi plančni politiki, v najkrajšem času pa bodo z vso ostalo mladino predstresli nov tarifni pravilnik. Odbor mladinske organizacije pripravlja tudi skupno ekskurzijo na Jesenice v Zelezarno, kjer si bodo mladi delavci ogledali proizvodni proces v težki industriji, razen tega pa nameravajo obiskati tudi opero ali dravo v Ljubljani. Seveda pa si bodo ogledali tudi tovarne v svojem kraju, t.j. v Kranju. Pripravljajo obisk v »Iskri«, v »Inteksu« in v »Pletenini«.

Mladinska organizacija bo organizirala strelsko tekmovanje mladih slovenskih tekstilcev, kar morajo povabiti mladino iz vseh sorodnih tovarn v LRS. Zgradili so bodo igrišče za oddajo in organizirali medobrano tekmovanje. Posebno pozornost bodo posvetili tudi zborovanju mladih slovenskih tekstilcev, ki bo 9. aprila v Tržiču (čemer smo pisali že v zadnjem številki našega lista, op. ur.). Na zborovanje bodo poslali svoje najboljše mladince, ki bodo zaključili s posvetovanja lahko posredovali ostali mladini.

TUDI V »SAVI« NE SPIJO

V tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju mladinske organizacije dolžne so bili mladi prizvajalci v Kropi. Pretelki sobote bodo obiskati kranjski tovarni »Iskro« in »Tiskanino«.

Mladinci »Iskre« so bili zadnji nedelje na obisku na Golniku, kjer so imeli dvoje srečanj s tamkajšnjo mladino in sicer v sahru in namiznem temu. Izmenjali so si izkušnje po delu s kmečko in tovarniško mladino ter na ta način najbolje poskrbeli za sodelovanje delavske in kmečke mladine.

Mladenci »Iskre« so bili zadnji nedelje na obisku na Golniku, kjer so imeli dvoje srečanj s tamkajšnjo mladino in sicer v sahru in namiznem temu. Izmenjali so si izkušnje po delu s kmečko in tovarniško mladino ter na ta način najbolje poskrbeli za sodelovanje delavske in kmečke mladine.

Hvaležni bralec G. G.

Glas naših bralever

Javno branje »Glasu Gorenjske« na jesenicanah

Ze večkrat se mi je zgodilo, da sem čakal na jeseniški železniški postaji na vlak. To je zanimivo predvsem, ker se tu človek vidi na kam datih in postopa okrog »bodočega kolodvora«. To se mi je primerilo tudi minuto soboto popoldne. Hodil sem po cesti ob postaji gor in dol ter zagledal ob platu gnečo ljudi. Bil sem prepričan, da se je pojavila neka branjevka, kar je zadnje čase redkost za Jesenice in jeseniški živilski trg. Toda tokrat ni bilo branjevka. Ljudje so stali pred okvirjenim delom plota, na katerem je bila napisana nova številka »Glasu Gorenjske«. Izkoristil sem priliko

in se pridružil »javnim braleverom«. Seveda lista nisem mogel prebrati; zaradi zanimivosti nabolj pa sem kupil v bližnji trafi »Glas Gorenjske« in ga branil na vlaku. Razmisljal sem o cenem načinu branja in si mislil, kaj ce bi na ta način poskrbeli za branje še ostali ljudi. Na tem plotu, ki je sicer kaj žalosten, bi lahko našli mesto prav vsi naši listi. Po dograditvi kolodvora, kar se bo upam zgodilo letos, pa bi lahko

tu oskrbeli primerne in promocijske ustrezne deske za branje vseh listov.

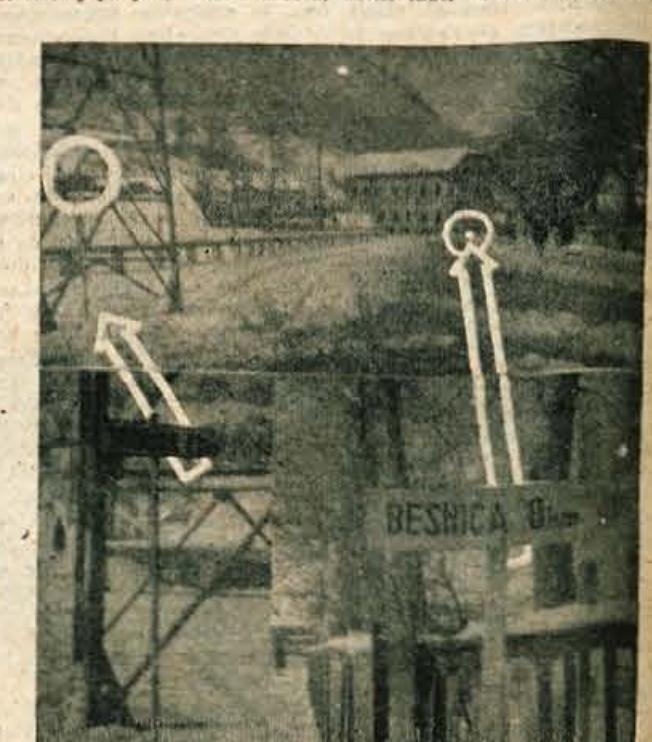
Uredništvo

POPRAVEK

V članku »Spomenik Padlim v Moravčah« (13. številka), nam je vrinila neljuba pomotska Namesto: »prispevala podjetju iz Hrastnika in Trbovelja« pravilno glasi: »z Zagorja in Trbovelje.«

Prvoaprilska - zares

Sicer se v Kranju zelo prizadevajo, da bi uredili in modernizirali promet ter preprečili razne iz njega izvirajoče nesreče. Nekaj pa je v našem mestu,

Plenum odbora SZDL kamniške komune

Plenum odbora SZDL za kamniško komuno je zasedal teden v Kamniku. Na programu je bilo tudi dvoje predavanj: Sekretar okraj. odbora SZDL Janec Nedog je predaval o vlogi in delu SZDL. V svojem referatu je obravnaval zgordovinski razvoj in današnje naloge te organizacije s posebnim ozirom na današnje notranje politično stanje. Naslednje predavanje je imel član CK ZKS tov. Dušan Boles o izvoru in razvoju religije. Po predavanjih so obdrniki razpravljali o tekočih problemih, zlasti pa so se razgovarjali o organizaciji slovensnosti in manifestaciji v počastitev 27. aprila.

POPRAVEK

V članku »Nove gradnje v Kamniku«, ki smo ga objavili 26. marca t. l. je nastala zaradi pomakanjkivih informacij, ki jih je dobil naš dopisnik, pomota Stanovanska bloka v Kamniku ne gradi »Projekt« iz Kranja, ampak »Graditev« iz Kamnika. Uredništvo

SAMO DO 10. APRILA JE SE CAS, DA SE VPISETE V ČLANSTVO PREŠERNOVE DRUZBE IN SI ZAGOTOVITE ZA ČLADNICO 300 DIN 5 KNJIG (ZA DOPLAGI 50 DIN PA CELO 6) IN UDELEŽBO PRI VELIKEM NAGRADMENI ZREBAJNU. V KATEREM BO IZZRANIH VEC STO DOBITKOV MILIJONSKIE VREDNOSTI.

kar bi bilo treba popraviti, kateri stvar, ki bi bila sicer primerena za prvoaprilsko šolo — že res predolgo vzemirja mnoge voznike in pešce!

Torej, kako daleč je do Besnice?

Ski postajo stoji ob velikem nizu?

Od petka do petka

V razpravi sta štatuta ..

Ze pred časom je bila v Beogradu ustanovljena zvezna komisija za ustanovitev komun v Jugoslaviji, ki jo vodi podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Edvard Kardelj. Zvezna komisija ima tri podkomisije in sicer razdelitev. Podkomisija zvezne komisije je že pretekel teden pričela razpravljati o statutu kranjske občine. Razprava je imela širši, načelni pomen, kajti, ko bo statut kranjske občine sprejet, bo veljal kot vzorec za vse ostale statute občin v naši državi.

Ena prvih nalog zvezne komisije za ustanovitev komun je, da pregleda statute okrajev in občin, in da v imenu zveznih organov izreče svoje soglasje. Po končni odobritvi bo statut kranjske občine predložen zvezni komisiji, ta pa ga bo predložila zveznemu izvršnemu svetu in v zvezni ljudski skupščini. Ustavni zakoni namreč ne predvidevajo procesa izdelovanja občinskih statutov ter je zaradi tega potrebna tudi soglasnost zvezne ljudske skupščine. Ta bo morala sprejeti odločbo, da ljudski odbori lahko sprejemajo svoje statute, ki jih bodo zelo verjetno potrjevale republike ljudske skupščine.

Po končani razpravi o občinskem statutu Kranja, je podkomisija zvezne komisije za ustanovitev komun pričela razpravljati o statutu okr. Kranj. Tudi ta razprava je načelna, kajti po okrajnem statutu Kranja bodo izdelani statuti vseh naših novih okrajev. Dokončno redigirano besedilo okrajnega statuta Kranja bo odobrila pozneje zvezna komisija za ustanovitev komun in zavzela dokončno stališče glede posameznih vprašanj statuta in kot celote. Razprava o tem statutu pa še ni zaključena.

Pretekel teden je v Beogradu zasedala skupščina zvezne zunanjetrgovinske zbornice, ki jo je v imenu zveznega izvršnega sveta pozdravil član zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović. V svojem govoru je predvsem poudaril, da moramo tudi v naši zunanjosti trgovini prideti z največjo štednjijo, ki se začne pri nepotrebnih obiskih v inozemstvu. Naša zunanja trgovina bo morala odpraviti vrsto pomanjkljivosti, razen tega pa bodo morali ljudje, ki delajo v njej, bolj razviti čut družbenih odgovornosti in disciplin. Nepotrebna potovanja v inozemstvo so že postala skoraj problem in zategadelj moramo vprašati, koliko so delavski svetki vozi in nekaj kolesarjev. Na

in upravnih odborih v naših kolektivih sklepal o potrebi potovanja v inozemstvo. Vse kaže, da zelo malo in bodo ti organi samoupravljanja morali posvetiti temu veliko več pozornosti. Zvezni izvršni svet namerava izdati poseben predpis, ki bo točno določal, v čigavo breme bodo šli stroški potovanja v inozemstvo, v našem primeru v breme skladov podjetij. Prav tako bo s posebno odločbo določeno, da morajo o potovanjih sklepati delavski svet in ne kakor doslej, ozek krog ljudi, v nekaterih primerih celo posamezniki. Posebno vprašanje naše zunanje trgovine so tudi zaščitni znaki. Uvesti bo treba kontrolo nad kvaliteto izdelkov, ker se je marsik dogodilo, da so naše blago enake ali boljše kvalitete kupovali po nižji ceni kot iz drugih držav.

DRUŽINSKI POMENKI

Letos kraljuje barva veselja

Stroga in ploska H linija, ki jili so jo vsi modni ustvarjalci, je v zadnji jeseni zavladala v vendar so se potrudili, da bi ji Parizu, je dobila v letošnji po- z lastnimi domisliki dali nove, mladi mehkejše, ljubkejše po- svojstvene učinke. Pariški mo- teze. Dopoljujejo jih najraz- dini krojač Christian Dior je za- hnejevje cvetice, ki jih najdemo pomlad spremeni svoj H v iz-

obokih. Največ je dvodelnih. Životek ni bogat, se ne oprije- ma telesa in le rahlo poudarja njegove oblike. Krila izna- jajo iz bokov ter imajo zvončasto linijo. Večinoma so pisi- rana ali pa imajo običajne za- likane gube. Ovratniki so še vedno veliki, pogostokrat pa jih sploh ni. Najbolj priljubljen je klasičen ovratnik ali rever. Tu- di kimono kroji so letos izginali in namesto njih se pojavljajo točno na ramu vtiči rokav. Pla- šči so krojeni tako, da do pa- su driojo ob telesu, na bokih pa prehajajo v zvončasto obliko. Zlasti priljubljeni so tako imenovani tričetrinski plašči ali jopice.

Na novih modelih oblek opa- žamo tokrat tudi veliko lepih detaľov: snežnobele manšete na rokavih, male pentilje iz be- lega pikeja ob vratnem izrezu, zaponke na vratnikih in podobno. Med pomladnimi barvami pa prevladujejo veseli citronini, zlati in oranžni toni.

Drobni nasveti

Emažljane kadi zribamo s ščetko in milom, izplaknemo z vodo, nato pa jih zdrgnemo s krpo, namočeno v bencinu, petroleju ali terpentinu. Rumenaste madeže na dnu kadi in pod pipi pa odstranimo z razredčeno solno kislino (pazite na roko) in izperemo z vodo.

Polirne okvire očistimo s ko- som jelenove kože, ki jo namo- čimo v vodi, kateri smo dodale nekoliko salmičaka. Tako po či- ščenju zbršemo okvire še s su- ho krpo.

Staro perilo, ki je izgubilo svojo nekdanjo barvo, lepo osve- žimo na prav enostaven način. V posodo, napolnjeno z vodo, namočimo nekaj kapljic modrega ali rdečega črnila. V to obar- vano vodo namočimo nato kose perila, ki jim želimo vrniti nekdanjo svetlo modro ali rožnato barvo. Biti pa mora popolnoma mokro, še neožeto. To perilo za- tem temeljito premešamo, ga vzamemo iz vode, razprostremo na vrv in pustimo, da se voda sama odteka.

Nadev pripravite tako: na- ribano ali z običajnim nožem rezano zelje prazite v 10 dki- masti ali olja v katerem ste razstopili nekaj kock sladkorja. Pred praženjem pa je treba zelje še osoliti, pokapljati z vin- skim ali kakim drugim nemoc- nim kisom ter ozeti. Ko je zelje prepravljeno, ga pomešajte še z drobno zmletim poprom.

POMLAD JE POČASI lezla v deželo. Krpe snega so se trdovratno držale senčnih leh, čeprav je sonce že prijetno grelo. Blatna cesta iz Kamnika v Komendo je bila skoraj prazna — srečal sem le nekaj kmeč-

NAJPREJ SEM SE oglasil pri ščetarjih. Pravzaprav sem jih težko našel, kajti poslopje, kjer imajo svoj obrat, je — vsaj na zunaj — bolj podobno dobr stanovanjski hiši, kot pa delavnici. Ce ne bi bilo na po-

tem pot so pripravljene za izde- lavo »krtač« in čopičev.

Hodil sem iz prostora v pro- stor — nekje so izdelovali zidarske čopiče, druge ščetke in spet druge ribarice.

Povsod pa sem videl, da so prostori popolnoma neustrezn, premajhni, premalo zračni, za- to je v njih res težko delati.

Ščetarna gradi nove prostore — strojno-mizarski oddelki je že v novi stavbi. Z izgradnjo le-teh ne bo izboljšano delo že zaposlenih, ampak bo dana tudi možnost razširilne obrata, s čimer se bo lahko zaposlilo še več Komendčanov, ki morajo sedaj odhajati na delo na Duplico in v Kamnik.

V SLOVENIJI je lončarstvo gotovo ena najstarejših obrti. Opisuje jo že Valvazor in zla- sti omenja Mengš. Komendo in Mlako kot kraje, kjer je naj- bolj razvita.

Ta obrt danes opada. Ker iz- podpiriva štedilnik in električni kuhalni stare kmečki pe- či, kjer so kuhal v prevezanih lončih, zasedimo sedaj v redko katerem gospodinjstvu še glina: se v veliki vročini raztoplji in stoji posodo. Prav zaradi tega lepo oblije posodo ter ji da

bodo morali verjetno Komend- sksi lončarji preusmeriti svojo proizvodnjo predvsem na izde- lovanje okrasne keramike.

V ZIMSKIH MESECIH je v

A. CEBULJ

Vzgojni pomenki

Na pragu življenja

Trinajsto življenjsko leto ni nanjost zanikna, njihovo obna- prav nič razveseljivo niti za starješje ljudi niti za otroke, zno, včasih kar nezmošno. Kljub temu pa je ravno to obdobje odločilne važnosti in prednost ali »zlati dobiti do de- setih — nekateri celo do petih let — ali pa se bolj ogrevajo za šestnajsto leto, ki začne ka- zati prve znake nesebičnosti in začetne življenjske resnosti. Neprimerno bolj jim je všeč od- krito, dojemljivo in spoštivo obnašanje desetletnika, zlasti pa njegov sorazmerno skromen značaj. Prav tako so bolj ve- seli komaj porojene zavesti od- govornosti šestnajstletnika, na-

stajajoče deviške lepote dekle in prve znakov možnosti, tr- dnosti in moči pri dečkih. Ve- dno impulzivnost, občutljivost in razdražljivost, nenadni surovi in celo sovražni izbruhi pa- tudi zaradi pubertete nastajajo- joča telesna nesorazmerja tri- najstletnika — vse te stvari se starejšim manj pri duši in ima- žajo zategadelj trinajstletni drža- vljani otežkočen položaj v družbi ostalih otrok pa tudi v očeh sta- rejih.

Tudi s stalnico mladega člove- ka samega so ta leta zorenja najbolj neprijetna v celotnem razvoju. Na vprašanje, katero triletno obdobje se jih zdi v njihovem življaju najlepše, bo- do pa zelo redki odrasli ljudje odgovorili, da je to doba od 12. — 14. leta, doba pubertete.

Ce hočemo torej razumeti o- trokovo, včasih kar nemavljeno ponašanje in teh kritičnih letih — in razumeti ga moramo, če hočemo otroku pomagati in ga vzgajati — tedaj se moramo po- globiti v notranje življenje tega pubertetnika, se dokopati do jasnih spoznanj, kaj se v tem mladem človeku dogaja, pa nam bo prihranjen marsikatero ne- ljudjo presenečenje, jeza, skrb ali celo nepotreben strah.

Doba med 12. in 14. letom je tisti čas, ko doračajoči mladi človeki stremi po osamosvojiti in samostojnem delovanju, pri tem pa včasih znova podlega slabo obvladanju načinom in nagonom. To je čas, ko dosegne ljubka dekle postaja nenado- ma velika in nesorazmerna, do- klon, ne dobi okroglih, ženskih oblik; to se leta, v katerih do- bijo dečki raskave, hrupave glosave, ki se prav nič ne uje- majo; ko postane njihova zu-

no

F. Godec razstavlja

Godčeve ime v Kranju ni neno-
znamo. Med prve javne prikaze
njegovega slikarskega dela so
si prav razstava v Kranju leta
1939. Od tedaj do danes je pre-
teka vrsta let. Iz mladega ab-
solventa zagrebške umetnostne
akademije je zrasel zrel slikar,
cigar opus, ki ga poznamo v
razstavah v Ljubljani, Zagrebu,
Beogradu, Sarajevu, Skopiju itd.,
nam je to pot, čeprav v
skriveni obliki (36 del), pred-
stavljen tudi v Kranju v Pre-
šernovi hiši.

C. A.

Godec je izrazil krajinar.
Mogočen svet naših Alp se na
njegovih platinih druži z me-
manskimi obrisi škofojeških hri-
bov, sivo otočnostjo obdravskih
podkrajine ali s soncem odeto
obalo Istre. V dneh, ko gospo-
darita dež in megla, slika Ljubljano, Ptuj... in vrsto pre-
prostih stvari, ki so na moč
vskadanje, a vendar zanimive
in privlačne. Pretežno dela v
olju, ki mu daje skoraj neome-
jene možnosti barvnega izraza.
Godec ostaja zvest resnični po-
dobi sveta, ki mu je predmet
upodabljanja. Je pravi realist:
»V svojem delu skušam biti
iskren in resničen, brez iskanih
efektov, dekorativizma in sti-
lizacije. Barva mu je sredstvo,

„Dobri vojak Švejk“ v Loki

Haškov posmeh avstrijskemu
militarizmu privablja že vso pr-
vo polovico našega stoletja gle-
dalce po vsej Evropi v mnoga
amaterska in poklicna gledali-
šča. Tudi v Sofji Loki je pred
tednom uprizorila igralska dru-
žina KUD »Tone Sifres« to po-
srečeno komedijo. V Loki so
gledali »Švejka« že pred voj-
no, a priponiti moramo, da je
bila letošnja predstava mnogo
boljša.

Zahtevno komedijo je dobro
režiral France Finžgar, ki se

KNJIŽNA AKCIJA PODALJŠANA

Vse slovenske založbe so na-
želje ljudske prosvete Slove-
nije pristale na podaljšanje
knjižne akcije za en mesec. Ak-
cija bo torej trajala do 30.
aprila 1955 in do tedaj bodo
imele vse knjižnice pri nakupu
knjig popust od 20 do 50%.
Tako bodo lahko izkoristile po-
pust tudi tiste ljudske in šolske
knjižnice, ki tega doslej niso
storile. Vsa navodila o naro-
čanju in seznamih knjig, ki so
na razpolago, so bili objavljeni
v letošnji prvi številki »Ljud-
ske prosvete«.

Dve uprizoritvi
v Gorenji vasi

Slaba izbira

Prejšnjo nedeljo so Gorenje-
vačani že nastopili v svoji pre-
novljeni dvorani in z uspehom
uprizorili veseloigro Josipa O-
grinca »V Ljubljano jo dajmo«.

Slov te igre je zajeta iz dobe
čitalnic in opisuje v glavnem
življenje na podeželju, kar je
značilno za vse Ogrinčeve igre.
Prikazuje nam nasprotja med
meščanskimi ljudmi, ki so bili
kuge in šivanja ter ostali za
tiste čase pravzaprav na-
predni, in nazadnjaško usmeri-
jenimi podeželskimi mogočci.

Kratka vsebina: vaški magnat rice. Interpretirala ga je pre-
Svetlin (Gašper Srebinjak) za-
prosto, nepristojno, prisrčno in
rači svojih slabih izkušenj z
psihološko utemeljeno. Le včasih je naravnih ton izražanja pre-
šel v pretirano patetičnost. Iz-
redno življenjsko sta bila kre-
irana značaja hlapca Petra in
dekle Neže, ne moremo pa tr-
diti tega za Gašperja, katerega
nastop je bil premalo skla-
den z zahtevnostjo vloge. Sa-
skoraj slabša pa je bila Ga-
šperjeva žena, ki je svojo vlo-
go pretirano karikirala.

Sicer pa so se igralci na
splošno zadovoljivo vživeli v
podajanje vlog te komedije, ki
hkrati domov in ji v naglici pre-
skrbli bogatega ženina Vrednja-
ka. Hitro pripravijo ženitovanjsko
pismo, a ko pride ženin, zpozna
oče, da je ta Minko Snej in ne bogati Vrednjak.

Hlapcu mu je namreč pozabil
izročiti pismo, v katerem mu
Vrednjak sporoča, da mu o-
pravki ne dovoljujejo, da bi
prišel k zaroki. Gospodarju končno ne kaže drugega, kot da
se vda s tolažo: saj mu bo
tudi ta doktor Snej lahko kori-
stil pri kupčijah.

Posebno zanimiv in mikaven
je bil igralski lik nadarjene
igralki, tov. Vide v vlogi Ma-

V ponedeljek zjutraj je umrl
Alfonz Oblak, uprnik Mestne-
ga gledališča na Jesenicah. Nje-
gova smrt ni izguba le za gled-
ališče, ampak pomeni udarec
za vso jeseniško kulturno-pro-
svetno dejavnost. Bil je član
Sveta za prosveto Ljudskega
odbora mestne občine Jesenice,
član jeseniške »Svobode« ter
član in aktiven delavec mnogih
množičnih organizacij.

Pokojni Alfonz Oblak se je
rodil v delavski družini na Je-
senicah leta 1909. Že v rani
mladosti je okupil trdo življe-
nje proletarcev. Preživeljal se je
s pastirstvom, nato z delom v
žičnih pleteninah in v jeseniški
šelezarni, kjer pa so ga za-
radi njegove revolucionarne
dejavnosti, večkrat odpustili. Ze
s 14. leti se je vključil v ta-
kratno jeseniško »Svobodo«. Po-
stal je dober telovadec in po-
znejne vaditelj. Sodeloval pa je
tudi v dramski družini in se
udeleževal političnih sestankov
pod odrom pri »Jelenu«. Kot
učenec Toneta Čufarja, ki ga je
ideološko vzgajal, je kmalu po-
stal vodiljen kulturni, pa tudi
politični delavec na Jesenicah
in bil zaradi tega preganjан ter
večkrat aretiran. Že leta 1936
je bil sprejet v KPJ. Malo pred
drugim svetovno vojno je bil od-
peljan v zloglasno taborišče Iva-
njico. Že leta 1941 pa je odšel
v partizane.

Po osvoboditvi je bil najprej
uprnik menze Sindikalnega
doma v Ljubljani. Leta 1947 se
je vrnil na Jesenice, kjer je bil
nekaj časa prosvetni referent
sindikata šovinjarjev, nato pa
tajnik Sindikalnega gledališča,
v sezoni 1952-53 pa je postal
uprnik jeseniškega Mestnega
gledališča.

Po osvoboditvi je bil najprej
uprnik menze Sindikalnega
doma v Ljubljani. Leta 1947 se
je vrnil na Jesenice, kjer je bil
nekaj časa prosvetni referent
sindikata šovinjarjev, nato pa
tajnik Sindikalnega gledališča,
v sezoni 1952-53 pa je postal
uprnik jeseniškega Mestnega
gledališča.

Tokrat je na mekinjskem odu-
ru la mestoma celo nerazumljiva.
Imena igralcev, kakor vidite,
nisenem omenil, to pa zato, ker
so jih tudi na lepkah izpustili
(bojazen pred kritiko ali kaj?).
Tiskani lepaki tudi niso ome-
njeni avtorjevega imena in reži-
serja, kar smatram za povr-
šnosť prireditelja.

Nedeljsko sončno vreme je
zabilo Mengšane v naravo in
dvorana je bila le slaba zase-
dena. Prisotni pa so dali lepo
priznanje nastopajočim.

Anton Čufar „Ameriška tatvina“

Igralska družina iz Vodic se
nam je predstavila kot dober
igralski kolektiv. Celo skupin-
ski odrski prizori so bili zado-
voljivo podani in bili so še do-
kaj razgibanji. Najboljšo odr-
sko izvedbo je pokazala Agata
(žena veletrgovca), ki je poleg
Petra Hanžica (veletrgovca) naj-
bolje odigrala svojo vlogo. Nju-
na hči Eli in oskrbnik Tine
sta vnašala v igro dokaj živahnosti,
le v igri Ele se je čutilo
premajno poznavanje študent-
ske duševnosti in življenja. Že-
lo dober je bil tudi Bogo, Elin
zarocenec, ki je izredno karakteristično podal malomeščanskih
sina z vsemi, za take ljudi tipični predstodki. Njegov
ote, bančnik Krajec je dallik
umirjenega špekulantu, ki ga
razdor sinove zaporoke ne spravi
s tira. Student Kržišnik je
z vlogo nekoliko pretiraval, de-
tektiv pa se vseskozi ni mogel
otresti odbijajoče afektiranosti.
Hilna Spela ni učinkovala s
svojo monotonijo izreko in je bi-

— Nedeljsko sončno vreme je
zabilo Mengšane v naravo in
dvorana je bila le slaba zase-
dena. Prisotni pa so dali lepo
priznanje nastopajočim.

Če pisek ne ve za kaj gre

V zadnjem sedmici številki gle-
dališča lista Prešernovega
gledališča v Kranju beremo v
članku J. Z. »Za kaj gre med
drugimi tudi tole:«

»Karitativna dejavnost menda
nikjer na svetu ni dosegl tak-
šnega obsegata kot prav v USA.
In morda se nikjer na svetu
ne sprevrača v taka nasprotja
kot tam. Maksimalno potenco v
svojem pozitivnem razmazu je
dosegl v UNRRA poslanstvu.
Ob zdajšnjih vojaških pomočih
pa se nekotore porodične vprašanje
— sicer malec čudno, vendar
dosti verjetno, — če nimajo
svoje korenine prav tako v do-
brodelnem karakterju ameriške
države...«

Ne vem kaj smatra pisek teh
vrstic za karitativnost, ali do-
brodelnost, kakor je bomo za-
radi lažjega razumevanja imen-
ovli mi, in kako jo ocenjuje,
niti ne vem s kakšnimi merili
je meril, da je tako avtori-
ativno postavil Ameriko za-
zgled vsem ostalim državam,
Američane za zgled vsem ostalim
ljudem po svetu. Tega pisek
ne pove. Pisek svojega pi-
sanja tudi z ničemer ne utemeljuje.
In prav v tem grmu tič-
zajec! Kajti tudi če bi ga po-
skušal utemeljiti bi ga pri naj-
boljši volji ne mogel.

Težko bi bilo trdit tudi na-
sprotno — namreč da v Ameri-
ki takih pojavorov ni — kajti
dejstvo je, da je v ZDA danes
res toliko in toliko dobrodelnih
ustanov, res je tudi, da je po-
moč UNRRE pomagala tolikim
in tolikim ljudem in državam
prebrotiti težave prvih neu-
rejenih povojnih let. Toda, ali je
to opravljelo za trditev J. Z.
v gledališču Istu? Amerika je
hkrati dežela Ku - Klux -
Klana, dežela, kakršno vidimo
v Adamčevem »Smehi v džun-
li«, dežela rasne diskriminacije,
ki se še vedno bohoti, klub
blagolasnemu epitetu »Svobodni
svet«. Sploh pa je vprašanje
kaj je to dobrodelnost?

Ali se ono odraža zgoli v ma-
terialni vrednosti darovanega
predmeta, ali pa ima morda
tudi svojo etično — moralno
vrednost? Je topel, človeški od-
nos človeka do sočloveka manj
vreden, kot drobtina z bogati-
no mizo? Prav tega moralne
vrednosti, da bo imel mož-
nosti za široko pot razvijanja
vseh svojih sposobnosti v po-
ljubni smeri, da »Kdo ima v
sebi Raffaela, bo lahko Raffae-
la« (Marks).

Prav tako kot so se spremeni-
nili odnosi v kapitalističnem
svetu in morda zakoni klasič-
nega kapitalizma danes ne ve-
ljajo več, so se spremajale in
preoblikovale tudi pojavnje ob-
like krize. Osebno bi današnje
pojave v ameriškem gospodar-
stvu prej imenoval novo obliko
krize, kot pa izraz dobrodelnega
karakterja ameriške družbe, ra-
zen seveda, v kolikor ne bi do-
brodelnega karakterja ameriške
družbe iskal v ekscentričnosti
ameriških starih devic, kot to
delo avtor članka.

Za kaj torej gre? Gre pred-
vsem zato, da je treba malo
bolj poznati stvari, o katerih se
piše in malo kritičneje pisati,
če pisek noče, da potem vse
njegove pisanje ne izpade samo
kot pripomoček za polnje-
nje strani že itak skromnega
gledališčega lista.

S. B.

Prizor iz melodrame Josepha Kesselringa »Arzen in stare čipke« na odu Prešernovega gledališča v Kranju

MED ČLANE
PRESERNOVE DRUŽBE
BO RAZDELJENIH VEČ STO
DOBTKOV MILIJONSKIE
VREDNOSTI. ZATO
POHITITE Z VPISOM!

Delavski razred in kultura

(Nadaljevanje in konec)
Socialistična demokracija nudi vse pogoje, da se vse te dobrane, od katerih je bil izdriven — vračajo delavcu, neposrednemu proizvajalcu. Pri tem smo v javni upravi in v gospodarskem upravljanju s sistemom družbenega upravljanja dosegli že zavidljivo višino. S tem pa se samo po sebi pojavlja vprašanje: vračanja tudi kulturnih funkcij, kar je neprimerno težje. Osvajanje plodov kulture, ki so bili nad 2000 let dostopni le zelo nekaj povezanih ljudem, je najtežji problem, saj je tu prepred med delavcem in izobražencem najgloblji. Na drugi strani pa sta obe vprašanja v socialistični demokraciji ozko povezani: brez reševanja enega, ne reševanja drugega. Zborni proizvajalcem danes uprešno rešujejo vrsto vprašanja: socialne zaščite, zdravstva, šolstva, sklepajo o proračunih kulturno - umetniških ustanov. Vse na naloge bo pa delovni človek, ki je med obnovo vprašanja: vratiti delavcu, naložiti ostanke prvotnega enovitega človeka; po teh drobnih proizvajalcih se je prenasala ljudska kultura (folklor); ti ljudje so gojili in ustvarjali kot spremjevalko svojih delovnih naporov skozi stoletja. (Spomenimo se da na lepe izdelke cehovske dobe ali pa n. pr. slike iz takih obrtniških družin — Subici s Poljanske doline!)

Kakšni so cilji in perspektive delavske kulture danes, v pogojih socialistične demokracije? Sicer smo že dosegli visoko stopnjo razvoja proizvodnih sil,

a se na drugi strani še ne moremo pohvaliti, da je na razpolago tudi čas, potreben za kulturni dvig in izobrazbo delovnega človeka. Kajto so našli svojih navdih vse velike umetnine, Bajka, mitologija, je tako nezavestno in globočno umetniško delo, iz katerega so črpali veliki umetniki renesanse. Ljudska tvorstvo bo morala biti tudi v bodoče eden izmed osnovnih navdihovalcev umetnika.

Ali — kapitalizem je razobil tudi to ljudsko tvorstvo s tem, da je pričel auditu preprostemu izobraženstvu, osvajanje višje kulture je najtežji problem, saj je tu prepred med delavcem in izobražencem najgloblji. Na drugi strani pa sta obe vprašanja v socialistični demokraciji ozko povezani: brez reševanja enega, ne reševanja drugega. Zborni proizvajalcem danes uprešno rešujejo vrsto vprašanj,

preobraziti v vseh smereh, ga privedi do vsestranskega udejstvovanja. Danes nekateri objektivne očkolnosti še branijo, da bi ročni delavec užival vse sadove najpomembnejše kulture. Polozaj se sicer boljša, a še vedno imamo opravka z delitvijo dela; zato kulturo »delajo« še vedno intelektualci, delavec pa je še vedno le njen konsument, jo le sprejema ali pa sodeluje v amaterskih družinah. Cilj pa je, da bo ročni delavec osvojen senčnega področja delitve in bo istočasno producen v konsument kulture. Da bo delil na prvi stroju, a bo istočasno tudi slikar ali pisatelj. Prvi pogoj za to pa je seveda čas za udejstvovanje v duhovnem svetu. Razvoj proizvodnih sil bo brez dvoma pripeljal do tega, da bo čas za družbeno potrebno delo nizek, ostali čas pa bo delavec lahko porabil po svoji volji in po svojih sposobnostih. Ameriški strokovnjaki so izračunali, da bi čez 20 let ob teh sredstvih, če bi vsi ljudje delali, potrebovali le 2-4 ure za zadovoljitev svojih potreb. Atomska energija kot produktivna sila pa bo razbremenila človeka tako, da bo družbeno potrebno delo reducirano na minimum. Tako bo prav ta energija odprala vsekemu komunističnemu dobro. Tudi tu ne bodo vse vsega znali. Ali važno je, da človek ne bo vse življenje privezan na določeni posel, kar ga otopi, ampak da bo imel možnosti za široko pot razvijanja vseh svojih sposobnosti v poljubni smeri, da je v ameriški dobrodelnosti sila malo, zato je ta dobrodelnost največkrat zredicirana na vnaprej prečravanje političnih efektov, ki naj bi ga dosegla.

Drugo vprašanje, ki je mora-

še biti bolj važno, je vprašanje, č

Manjka jim orožja

Kdor bi mislil, da v Komendi, ki je sicer res precej oddaljena od glavnih prometnih zvez in te torek, kot pravimo, »zakotni kraj« — ni razgibanega družbenega življenja, bi se motil. Morda je redko v kateri gorenjski vasi tako živahno, kot ravno v Komendi. Najbolj živahno pa se mi zdi delo v strelski družini. Niti gasilci, niti kulturniki, niti ostali športniki niso toliko prizadetni, navdušeni in tako delavni — pa tudi nimajo toliko uspehov in načrtov — kot streli. Našel sem jih ravno v ognju priprav za tekmovanje s strelske družino tovarne »Titan«. Gustelj Hafner, ki je klub temu, da ni več mlad, eden najmarnljivejših v družini, se je ravno jezik, ker je na treningu dosegel takto malo krogov.

Res je morda, da komendski

kot 100 članov, 5 članic in več kot 150 pionirjev. To so res visoke številke za tako vas, kot je Komenda.

Imeli so že več tekmovanj s naslednjimi strelskimi družinami, predvsem iz Kamnika (»Titan«, »Stol« Duplje, »France Vidmar« itd.). Dobro so se odrezali lani avgusta, ko so na tekmovanju družin kamniškega sektorja na Duplici dosegli drugo mesto.

Gotovo največji uspeh pa so zabeležili na družinskem tekmovanju. Ne le zato, ker so zaradi dosegli rezultatov in množičnosti dosegli drugo mesto v republiki, ampak predvsem, ker je ta prireditev še bolj razširila in utrdila strelstvo v Komendi.

Imajo komaj 3 vojaške puške, kar je za tako močno družino občutno premalo. Najhuje pa je, da imajo tudi komaj 2 zračni puški. Navdušenje med članom, zlasti pa med pionirji, je toliko, da bi jih morali imeti 10. Tovariši pridejo le redko na vrsto za strelenje in je tako onemogočen vsak sistematičen trening. Seveda bi si radi kupili vsaj zračne puške — a nimajo denarja.

Jasno je, da takšne razmere ne vplivajo samo slabo na rezultate, ki jih Komendčani dosegajo na tekmovanjih, ampak predvsem na razširitev organizacije.

Predsednik tov. Stane Grkman mi je dejal, — če bi bila dana materialna sredstva, bi se ta šport v našem kraju še mnogo bolj razširil.

V načrtu za bodoče delo, ki so ga komendski strelci sprejeli na svojem zadnjem občnem zboru, je gotovo največja naloga urečiti ustrezajoče strelische. Sicer nekakšnega že imajo, a ga je treba temeljito preuredit. Izkopati bo treba primerne rove, da bodo namestili tudi premične tarče. Predvsem pa bo treba izgraditi lopo — ne samo za strelenje, ampak da bodo v njej lahko hranili orodje, tarče in ostalo opremo. Potrebno bi tudi bilo, da se sedanje 200 metrsko strelische podaljša še za 100 m.

Iz vseh pogovorov s komenskimi strelici sem spoznal, da je njihova organizacija na pravi poti in da bodo klub vsem težavam dosegali vedno boljše uspehe. Jaz pa jim zaenkrat želim le boljših rezultatov na tekmovanjih.

C. A.

Tine Mulej absolutni prvak

V nedeljo je bilo v Kranjski gori končano deseto in hkrati jubilejno državno prvenstvo v alpskih disciplinah. Tekmovanje se je pričelo že prejšnji četrtek na smučiščih pod Vitrancem. Vreme je bilo našim smučarskim asom, ki so se zbrali iz vse države, razen Crne gore, več kot naklonjeno. To prvenstvo je bilo na zadovoljivi kvalitetni ravni, zlasti pa so dosegli nekateri mlajši (Janc, Prestor, Zugovič, Klinar, Rutarjeva itd.) odlične rezultate in bili resni konkurenți že starejšim, rutiniranim tekmovalcem. Prav gotovo pa je bil tudi letos najboljši Tine Mulej, ki je bil prvi v vseh alpskih disciplinah in si je osvojil kar štiri zlate plakete. Lahko rečemo, da on ni imel sebi enakovrednih nasprotnikov prav tako kot Zugovič ne pri mladincih.

Državni prvak za leto 1953 so postali: velesalom — Mulej Tine (Prešeren Bled), Jamnik (Tr. Kranj), Slavica Zupančič (Tr. Kranj) in Krista Faneš (Fužinar); slalom — Mulej Tine, Anton Zugovič (Jesenice), Slavica Zupančič in Maja Rušar (Tr. Kranj); smuk — Tine Mulej, Anton Zugovič.

V alpski kombinaciji je med članom zmagal Tine Mulej, pri mladincih pa Tomaz Jamnik.

PRAVNI NASVETI

B. M. P.

Vprašanje: Leta 1937 ste prodali hišo pod pogojem, da vam kupec nudi brezplačno stanovanje in vas oskrbuje z drvmi za kurjavo iz njegove žage, oziroma njegovih gozdov. Poleg tega vam je nudil še brezplačno (iz svoje elektrarne) električni tok, prav tako vam ni bilo treba plačati voda in vodovod. Z zakonom o nacionalizaciji pa je bila lastniku odvzeta elektrarna in žaga, prav tako pa so njegovi gozdovi z agrarno reformo prešli v splošno ljudsko premoženje. Hišo, katero ste prodali, pa je ostala lastniku in je prešla v stanovanjsko skupnost. Vprašujete, ali imate še pravico do brezplačnega stanovanja, driv. električnega toka, vode in ce ste upravičeni do povračila stroškov zaradi kratenja teh pravic.

Odgovor: V kolikor imate pravico do brezplačnega stanovanja pravilno izkazano, imate tudi še sedaj, pri vključitvi hiše v stanovanjsko skupnost, pravico do brezplačnega stanovanja. Nimate pa več pravice do brezplačne preskrbe z drvmi, elektriko in vodo iz imovine, ki je prešla v splošno ljudsko premoženje. Umetnost pa je, v kolikor ste imeli vse te pravice pravno izkazane, da vprašate pri organih, ki so prevzeli nacionalizirano premoženje in po zakonu o agrarni reformi odvzete gozdove, če so za vaše pravice takrat vedeli in zakaj vam takrat ni bila priznana ustreznna odškodnina.

Valja in veselje kadita uspehe

KAKO JE BILO ŠE PRED DOBRIM LETOM

V CERKLJAH, v eni največjih vasi na Gorenjskem, so imeli že od nekdaj kegljišča, na katerih so se zlasti ob nedeljah zbirali stari in mladi Cerkljani. Toda kakšno je bilo to kegljanje, saj so vsa kegljišča, kar jih imajo v Cerkljah, v gostilnah. Kako izgleda na takih igriščih že po nekaj urah, si menda lahko vsak predstavlja. Vino, žganje, cigarete, grde besede in podobno, kar vse skupaj ne malokrat pripelje tudi do »jurasnih borb« — pretegov. Se

niamjo denarja.

Prišli so do tega, da kegljanje po gostilnah škodi, nujno vsevolj zdravju, zepu in ugledu.

LETOS SO USTANOVILI KLUB

16. JANUARJA 1955 se je v Cerkljah zbral približno 40 priateljev kegljanja na ustavnem občnem zboru in ustavili so Kegljaški klub Cerklje. Kot organizirani kegljači so imeli pravico udeležiti se izbirnega tekmovanja za republiško prvenstvo. Na tem tekmovanju so bili najboljši pred Tržičani, moštvo iz Kranjske gore in Radovljican. Velik uspeh! Se večji uspeh pa je dejstvo, da so se šele po slabem letu svojega dela kegljanja, ustavili med najboljše v Sloveniji. Iz srca jim vsi čestitamo in jim želimo tudi v tekmovanju za republiško prvenstvo veliko uspehov.

TEŽAV IMAJO SE DANES VELIKO

PRAVEGA KEGLJIŠCA danes nimajo. Ze od ustavnosti svojega kluba imajo v načrtu dvostezno športno kegljišče, vendar za uresničitev te nujne vežbe še nimajo dovolj sredstev. Zato so se že dogovorili da si bodo uredili enostezno kegljišče pri Hribarju, za katere potrebovali manj sredstev. Upajo, da ga bodo imeli — najkrajšem času pod streho. Tega so oni res potrebljali. Sicer se veseli in nad vse zadovoljni, da lahko trenirajo v Kranju, vendar menimo, da jim to v prejšnjih merni zmanjšuje njihove uspehe, katere bi lahko dosegali, če bi imeli tud sami tisto, kar je za njihovo delo najbolj potrebljano. Res bi bilo škoda, če bi navdušeni Cerkljani kegljači, ki so kot moštvo najmlajši v tekmovanju za republiško prvenstvo, ne mogli uresničiti svojih načrtov tako, kot si želijo. Zato jim pomagajmo v zlasti pa njihovi sobčanji. Toleko kot se že oni žrtvovajo za svoje delo, ki ni koristno samo njim, ampak tudi vsem ostalim in na kar so lahko poslušni vse Cerkljani, prav gospodarji, kar jim je več

le njihova polena so zamenjali pravimi keglji in tudi krogle

imajo že takšne kot so za kegljanje potrebne.

Ko so si uredili to dvorišče, se je nekaj mladih fantov zanimalo ali tudi drugie igrajo na takih kegljiščih kot ga imajo oni, in če ne, kakšno potem sploh mora biti pravo športno kegljišče. Zato so se večkrat peljali v Kranj in tam videli najboljše kegljače v naši državi — Kranjčane, vendar pa tudi v Kranju niso videli pravega kegljišča. Tudi oni ga nima!

Cerkljani so imeli vedno večjo željo, da bi se pomerili z drugimi moštvi v prijateljskih srečanjih. Lansko leto v zgodbah je imelo že malo starejši prijatelji, ki so se začeli večkrat zbirati in pogovarjati. Kmalu je dozorela njihova želja, da morajo imeti neko svoje kegljišče, kjer se bodo zabavali na drugačen zadostovalo in jim dalo nove

Fabio

Gorenjski pionir

Kdor visoko leta ... ali kuznorana domišljavost

Na prostornih peščenih ravneh blizu Eufraha je pred davnimi časi živel velikokrščanski ptič z imenom noj. Klanjale so mu vse ptičje družine, pa tudi levi so mu izkazovali čast in krokodili so priznavali njegovo slavo, kadar je prišel k reki, da bi se napil. Bil je pač najlepši med pticami in ponosno se je oziral na svoje belo, mehko puhatno perje, ki mu je pokrivalo mogočna krila in noge.

Nekoč si je začel v višini, prav do sonca. Sklenil je zapustiti zemljo, ker se mu ni zdelo dovolj dostojno bivališče za njegovo kraljevsko lepoto.

Začel se je pripravljati za svoj polet na sonce. Dobro je založil s hrano in se ob Eufratru napil vode. Nato je visoko

botnimi zamahi ožganih peruti po telesu pa črno kot oglje. Samo na krihih in repu je ostalo zemlji. Ves strt in opečen je le nekaj krasnih belih per. res, ki pričajo o njegovi nekdanji lepoti in kaznovani do

golo glavo, vrat in noge, perje mišljavosti.

Pionirski leksikon

Vprašanja:

28. Ali se ljudje že dolgo umijo?

29. Zakaj se vžigalice vnamejo?

30. Kaj je krompir?

Odgovori:

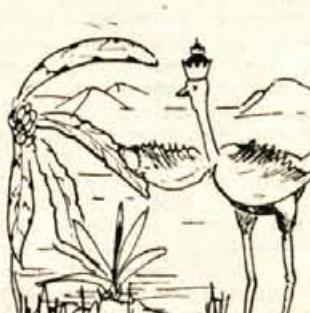
22. V starih časih so ljudje mislili, da živijo v ognju mall ognjeni kuščarji, močeradi duhov ognja. Nekateri so celo imeli ogenj za božanstvo in so njemu na čast postavljali svetliča. Kako so ti ljudje sploh zanetili ogenj? Takrat ga še niso znali. Dogajalo se je da je strela zažgala drevo. Ljudje so s strahom gledali na ognjeno zver, ki je požiral drevo ter s praskanjem lomila veje in polzavala z jezikom skorjo. Bili so približati ognju, umakniti se pa tudi niso hoteli. V hladni noči jim je bilo toplo in prijetno ob gočečem drevesu. Ne verimo, kdo se je prvi odločil in si upal ta redki plen prijeti in prinesi gorečo vejo na svoj

zrak. Kdaj je bolje naviti uro, zjutraj ali zvečer? To ni vseeno. Bolje jo je zjutraj naviti. Zakaj pa? Zjutraj navijete uro pred vratom, da vam ne vtrkneta v žep. Zvečer pa na vratu, da vam ne vtrkneta v žep. Če je brez tega napetje, se bolj stiskaj v lahkotno poči, da stiže je v sobi hladno.

Drugače pa je, če uro zjutraj preden jo denete v žep. Ce uro vtrknete v žep, se ji ne more nič hudega zgoditi. Od topote se prožijo podaljša in oslabi, kar pa nič hudega. Zato uro navijate zjutraj in ne zvečer.

Na ta vprašanja mi je postal najboljši odgovor Igor Smolej iz Jesenice. Za nagrado be dobil lepo spominsko knjigo. V tekmovanju kdo bo imel po krčih desetih vprašanjih največ točk je vedno vodil Peter Virnik s 39 točkami pred Cirklo Stularjevo 35, Marjanom Ogrinom 38, Francetom Krekom 26 in Igorjem Smolejem z 19 točkami.

Vse moje prijatelje pionirje najlepše pozdravljam. Vaš Kosobrin

dvignil glavo, zamahnil s svojimi velikimi, mogočnimi krili ter se dvignil v zrak. Peruti so ga zlahka nosile proti vrtoglavnim višinam. Zemlja pod njim je postajala vedno manjša in reke so se vile kakor tanke. Srebrne nitke na gladki žogi.

Vedno više in više je letel in sonce je žgal po vsakim začehu v stanovanjsko skupnost, pravico do brezplačnega preskrbe z drvmi, elektriko in vodo iz imovine, ki je prešla v splošno ljudsko premoženje. Hišo, katero ste prodali, pa je ostala lastniku in je prešla v stanovanjsko skupnost. Vprašujete, ali imate še pravico do brezplačnega stanovanja, driv. električnega toka, vode in ce ste upravičeni do povračila stroškov zaradi kratenja teh pravic.

Tedaj pa so mu vroči sončni žarki vžgali mehka pernata križila in ponosni ptič se je s sla-

Poročilo s prve seje UO OGZ za Gorenjsko

POSEBNO POREČILO

V petek 18. februarja je bila prva seja na novo izvoljenega upravnega in nadzornega odbora OGZ za Gorenjsko. Upravni odbor je na tej seji razpravljal o začetku poslovanja Zvezne o razdelitvi dolžnosti, o namerljivosti administratorja in tehničnega sekretarja in o poslovanju Zvezne pisarne. Sprejeti so bili ustrezni sklepi. V izvršni sekretarijat so bili izvoljeni: predsednik tov. Tvrdy, podpredsednik tov. Klinar, poveljnik tov. Novak, sekretar tov. Rotar in pomočnik poveljnika tov. Siling.

Nadalje je upravni odbor razpravljal o poteku likvidacije bivših OGZ in sklenil, da se mora likvidacija obvezno zaključiti do 15. aprila letos. Na ta sklep zlasti opozarjamо društva, ki še niso poravnala svojih obveznosti do bivših OGZ Kranj in Radovljica.

Na dnevnem redu so bile tudi priprave za Gorenjski »silski festival«. Imenovan je bil poseben odbor za organizacijo razstave, ki ga sestavljajo Matvenci Mayr, Viktor Stefe in Josko Siling.

PRIJAVE ZA GORENJSKI GASILSKI FESTIVAL

V teku tega in prihodnjega tedna bodo vsa društva prejela poseben tiskan formulir prijav za Gorenjski gasilski festival. Namen, obseg in program festivala je bil že objavljen v programski knjižnici. Prosimo vsa društva, da prijave nemudoma izpolnijo. Zadnji rok za vrnitev prijave je 15. april.

Prijave za tekmovanje bodo naknadno poslane.

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 7., 19. in 20. uri. Oddajo »Zeliti ste — poslušajte« ob nedeljah ob 13.30 in vsak delavnički ob 16.30 uri. »Gospodinjski nasvet« vsak dan ob 7.30 uri. »Kmetijski nasvet« in »Kmetijska univerza« vsak delavnik ob 12. uri. Pregled tiska« pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 3. aprila: — 8.00 O sportu in športnikih: Košarkarska sezona v Sloveniji. 8.15 Za vsej nedeljsko jutro. 9.00 Otroška predstava — Fran Milčinski, priredil Lenart Baloh: Trije klipci. 10.00 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslalom. 13.00 Pol ure za našo vas. 15.30 »Po naši lepi deželi« — Zvone Kržišnik: Tkalcji po delu. 16.30 Zgodbe za nedeljsko popoldne — Norbert Casteret: 30 let pod zemljo (odlomek). 17.30 Radijska igra — Dušan Radović: Ladja Maščevanja. 21.00 Kulturni razgledi.

Ponedeljek, 4. aprila: — 6.35 Poštorski fantje pojo in igrajo. 11.15 Solska ura za višjo stopnjo — a) Oskar Hudales: Z lovcem na klete — b) ing. Sušteršič: Družinsko življenje ptic. 14.30 Nove knjige. 15.15 Igra trio Jožeta Kampiča. 15.30 Solska ura za višjo stopnjo: Bilo je prepreno (o nevarnosti stekline, po tekstu Gune Miletška). 16.30 Zdravstveni nasveti. 18.30 Na strazi: Po zaznamovanih goruških potek. 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 5. aprila: — 11.15 Cicibam — dober dan! 12.10 20 milijut z Veselimi godici. 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehničke. 15.15 Sopeki znanih melodij — vmes ob 15.30 Jezikovni pogovori. 16.00 Utrinki iz literatur — Isak Babel: Kralj. 18.00 Zunanje — politični feljton. 18.30 Sportni tednik. 20.00 Tedenski potovanje — politični pregled.

GLEDALISCE
PREŠERNOVSKA GLEDALISCE
KRAJN

Nedela, 3. aprila ob 16. uri: Izven in za podeželje. Joseph Kesselring: »Arzen in stare čipke.«

Torek, 5. aprila ob 13.30 uri: za osnovno šolo Tržič. Oskar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin.«

Cetrtek, 7. aprila ob 20. uri: gostovanje v Škofji Loki. Claude Andre Puget: »Dnevi naše sreče.«

Nedelja, 10. aprila ob 16. uri: Izven in za podeželje. Oskar Wüchner: »Pastirček Peter in kralj Briljantin.«

Ponedeljek, 11. apr. ob 16. uri: gostovanje v Zelezniških Clau-de Andre Puget: »Dnevi naše sreče.«

MESTNO GLEDALISCE

JESENICE

V soboto 2. aprila ob 19.30 uri: Tiemayer: Mladost pred sodiščem. Zvezne z vlaki pri Miklošičeva 17, telefon 30-645.

V nedeljo 3. aprila ob 19.30 tacijs — zahtevajte informaci-

uri: Tiemayer: Mladost pred sodiščem. Zvezne z vlaki pri Miklošičeva 17, telefon 30-645.

Iščemo knjigovodjo s takoj-

nim nastopom ali vsaj s 1. ma-jem. Ponudbe poslati na Kme-

tijsko zadružno Podbreze, posta Duplje.

Ugodno prodam omaro, dve

ročni omarici, dve postelji in mizo. Cirkšč. Planina 1, pošta Naklo.

Prodam dve kravi s teleti in bika. Grašč, Strahinj 12, pošta

Kranj.

Poceni prodam 4 kolesa za

vprežni voz (nova), neokovana,

60 mm. Šenk Franc, Primskovo

130, Kranj.

Prodam nov krojaški šivalni

stroj. Naslov v upravi lista.

Oddam sobo starejši ženski,

stroj znamke »Singer«. — U.B.

najraje upokojenki. — Držlov

52.

Dvodnevni izlet v Crikvenico

priredi 1. in 2. maja. »Trans-

rist: Škofja Loka za din 1900.

Informacije na telefon 242.

Prodam prvo vrtno se-

no. Slanc, Predvor.

Sprejemam učenka — Šimun-

ac Božo, Kranj, Titov trg.

Zelo dobro nagrado dobri,

kdo mi preskrbi večjo prazno sobo.

Naslov v upravi lista.

Manjšo hišo ali samo polovi-

co dvostanovanjske kupim, tudi

finansiram dograditev oziroma

najditev.

Cena po dogovoru.

Kmetij. zadružna Predosje pri

Kranju.

Zamenjam trosobno komfort-

no stanovanje v Ptaju za slič-

negra v Kranju. Naslov v uprav-

ni lista.

Izbuba se je bluza z denar-

nicu in osebno izkaznico od

Gašteja do »Iskre«. Poštenega

velike mednarodne moto dirke.

Cena din 1.800.—. Prijavite se

plačam stanovanje mnogo let na naslov: Ivan Bergant, Pš-

čimpreje — sprejemamo akon-

naprej. Šifra »Mirna okolina«, nična Polica 17, p. Cerkle.

Od zadruge do industrijskega podjetja

In življenja in dela tekstilcev v Otočah

LETOM 1936... Stroji v tekstilnih tovarnah v Kranju so se ustavili... Stavka...

Kmalu zatem je bila ustanovljena Tekstilna zadružna v Otočah. Priprave za ustanovitev so se pričele takoj po stavki, ustanovni občni zbor

je bil na koncu leta 1937.

Z obratovanjem so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

Naloge in namen zadruge so bile predvsem

in tem, da so člani zadruge predelovali tek-

stilne surovine in izdelke nato prodajali. Njih-

pa je bil 27. maja 1937. leta. Z obratovanjem

so začeli sicer že pred občnim zborom, v zasilino zgrajeni baraki, v Stražišču pri Kranju.

Initiatorji ustanovitve zadruge so bili delavci, ki so bili po tekstilni stavki vrženi na cesto. Razumljivo je, da so bili to sami zasluzni in dosledni borce za delavske pravice, ki se niso dobro izkazali samo med tekstilno stavko, temveč so jih kapitalisti že ves čas poznavali kot aktivne borce za delavske pravice, kot »rdeče«, obratne zaupnike.

10.000 OTROK NA DAN

Lansko leto so v Moskvi proslavili desetletnico poziva na povečanje rojstev. Zakon iz leta 1944 je določil, da morajo vsi neoženjeni plačati 17% davka od svojih dohodkov, na novorojenčke pa je predvidel nagrado (600 rubljev za tretjega otroka in 7500 rubljev za sedmega otroka itd.). Za matere so bili določeni častni naslovi, kakor slavna mati za sedem otrok, ali pa narodni heroji za deset otrok. Uspeh tega ukrepa je, da so imeli za desetletnico 4 milijone več zakonov s sedmimi otroki in 4 milijone novorojenčkov vsako leto. Ce bo šlo tako naprej bo Sovjetska zveza leta 2000 štela več kot 400 milijonov prebivalcev.

BELE LJUDI SE VEDNO OBSOJAJO,
CE SE POROCIO S CRNCI

V ameriškem mestu San Bernard v državi New Orleans so bili pred kratkim obsojeni širje črnci in dva belca zato, ker so se poročili z ženami druge polti. Po zakonu je v tej državi še vedno prepovedano sklepati zakone med belci in črnici.

UMETNO OKO, KI SE GIBLJE

V bostonški bolnišnici za vojaške veterane so skonstruirali novo magnetno umetno oko, ki se lahko giblje kot zdravo oko in istočasno z njim. Oko giblje samo majhen magnetiziran delček, ki je vstavljen v plastično maso in pritrjen na mišico zdravega očesa.

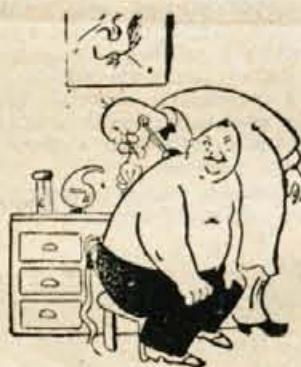
HELIKOPTER — KOLO

Nek Amerikanec je skonstruiral helikopter, ki se bo premikal po istem principu kot navadno dvoko — bicikel. Helikopter je težak samo 80 kilogramov in ga lahko kupite za približno 1200 dolarjev. Sam konstruktor je s svojim helikopterjem pretezel že nad 15 ur.

VOLKSWAGEN — NAJPOPULARNEJSI
AVTOMOBIL V ZDA

Nemški »Volkswagen« je na prvem mestu v seznamu tujih avtomobilov, ki so bili prodani v ZDA v preteklem letu. Lani je bilo v ZDA registriranih 6344 avtomobilov znamke »Volkswagen«. Na drugem mestu so avtomobili angleške znamke MG. Teh je bilo prodanih 3454.

Za kratek čas

»To je pa sreča, da ste prišli k meni! — Skrajni čas je že bil.«
»I seveda, gospod doktor, denar je danes pač vsakomur potreben!«

Variacija na aktualno temo:
OHLAJENA GOREČNOST

Kakor zadnje ledene plošče v marčevski odugi, so počasi plaval po sinjem nebu redki oblaki. V parku so ptiči po drežju z nenavadno živahnostjo razpravljali po vsem videzu o novoustanovljenih zadruhah za gradnjo stanovanj in o drugih komunalnih problemih. Na

krasno pomladansko pokrajino, sta jo mahnila proti parku. Poudarjam: pijana nista bila, pa tudi trezna ne.

Spoznamo se z njima: večji je Saša, manjši Vladko. Imenujem ju s pomanjševalnimi izrazmi, čeprav imata oba skupaj že okoli 80 let. Ali to si dovoljujem le zato, ker nju no nadaljnje vedenje ni bilo prav nič podobno tem letom, ampak je bilo, da povem enostavno, precej otročje. Oba sta bila samca, oba igralca v nekem gledališču, mnogo obetajoča za ženski spol, čeprav seveda z majhno zamudo...

In tako sta sedla in prepustila svoja blagohotna igralska obraza božanju lahkega vetrice. Seveda so ob teh okoliščinah začele vzajemiti v njunih glavah različne razposajene misli. Nenadoma je — kot nalašč, ali na srečo — prišla h klopči mlada, zelo simpatična deklica in prosila, če bi se dalo nekoliko stisniti. Oba gospoda sta si ogledala sosedo, se spogledala in nehoti globoko vzduhnil.

Dekle se je izkazalo za zelo prijazno in zupljivo. Cez 15 minut sta 40-letna kavalirja že vedela, da je pravkar zaključila svoje 24-urno dežurstvo, da je njena služba zelo naporna, da stanuje na trgu Sverdlova in končno, da ji je ime Daša. Ce se je tako zadela razvijala kar najugodnejše in je prišlo že do takih podobnosti, potem ni nič čudnega v tem, da sta potem, ko je omenjena Daša vstala, rekoč, da mora iti domov — skočila tudi oba naša heroji, kakor da bi sedela na vzmethi in se v en glas ponudila za spremstvo. Tako sta šla — katastrofi nasproti.

Komaj so prišli za prvi vogal, se je Daša ustavila.

»Joj, se je prestrašila, pozabila sem izreči tovarišici, ki me je zamenjala, dežurno

SPET NOV UMETNIŠKI FILM

„Krvava reka“

Ranjenec, ki ga je vojaški rešilni avto pripeljal v bolnico, je bil Slovenec — ilegalec. Zato je bil ukaz, ki ga je dobil dr. Koren, šef kirur. bolnišnice, od domobranov, naj ranjenca na vsake način obdrži pri življenu, razumljiv. Vedel pa je, kakšna usoda bo doletaleta mož, če ga vrne domobrancem, zato je sklenil, da ga bo operiral, nato pa mu pomagal pobegniti.

Med tem, ko je profesor Koren ranjenca operiral, je sestra Marija z injekcijami uspavala njegove spremjevalce — domobrance, le Šoferja Jožeta ne, ker je bila v ilegalnem gibanju z njim povezana. Ko sta skupaj že vse pripravila za pobeg, se je zgodilo nekaj nepriskrivanega: domobrski poročnik se je prebudil in podivljan ustrelil vratarja. Tedaj pa je dr. Koren, ki je bil videl, zgrabil Šoferja in z njim ubil domobranca. To dejanje je pomenilo klicaj k njegovi odločitvi. Sedaj res ni mogel več nazaj.

Prvo zatočišče so našli pri delavski družini v predmestju, nato so se prebili preko bloka na neko kmetijo in tam počakali oddelek partizanov. Skupaj z njimi so počasi napredovali, kajti operirani ilegalci je bil še vedno tak slab, da so ga moralni nositi.

Pri prehodu čez reko so naleteli na velike ovire. Trčili so na oddelek Nemcov in prislo je do hudega sponada. Pričeli so na vso moč bežati, zaščitna četa, ki jim je po dogovoru prisila nasproti, pa je krila njihov umik. Spet so ostali sami. Samo s čolnom bi lahko prišli preko reke. Toda brodar, ki je bil po načinku oče ubitega domobranskega poročnika (prav na ta dan je prejel tudi vest o sinovi smrti), je sprva odklanjal prevoz, končno pa je pristal. Navdajala ga je slutinja, da je med temi, ki jih

bo prepeljal, morda tudi morilec njegovega sina.

Med tem, ko je profesor čkal na prevoz, je brodar sklenil, da bo njega prepeljal zadnjega, ker se bo tako lažje maščeval nad njim. Ko se je brodar vrnil ponj, pa je videl, da je doktor rešil njegovo snai življeno, ki je med tem rodiла otroka. V brodarju se je nekaj prelomilo. Želja po maščevanju je plahnela. Spremil je doktorja po bregu do čolna in mu izročil pravisto puško, s katero je hotel nad njim maščevati smrt svojega sina. »Nate. Morda bo vam bolj koristila kot meni,« mu je dejal. Počakal je, da je profesor stopil v čoln, prijet za veslo in čoln je počasi izginil v noč.

Takšna je vsebina novega umetniškega filma, ki so ga šele pred dobrim mesecem začeli snemati v ateljejih »Triglav film« v Ljubljani. Posnetega imajo že dobro polovico filmskega traku, katerega bomo zlasti Kranjsčani prav gotovo z velikim zanimanjem gledali, saj v njem spet nastopa Franek Trefalt (vsi se ga že dobro spominjamo iz filma »Vesna«) skupaj s številnimi našimi znanimi filmskimi igralci.

Zgodba filma, za katerega je napisal scenarij (po zamisli Branka Belana) František Čap, ki je tudi režiser filma, se odigrava delno v mestu in delno na deželi, na prehodnem področju med mestom in osvobojenim ozemljem. Prizorišča dejanskega snemanja so precej daleč naparen. Prizore na mestnih ulicah, pred bolnicami ali policijskimi itd. bodo snemali na ljubljanskih ulicah, druge na Savi pri Tomačevem in na Dravi, prehodno ozemlje med mestom in osvobojenim ozemljem pa bo predstavljala okolica Iga pri Ljubljani.

»Čutim se zelo počaščenega.«

»Pripravil nisem nič posebnega. Prav je, da vidite, kako tukajšnji ljudje sprejemajo naše napore...«

»Kaj se je zgodilo v juliju?« sem vprašal z ozirom na predvideno zasedanje zakonodajne skupščine.

Predsednik je vrbel glavo nazaj in se smejal. Pozneje sem se počasi navadil na ta afriški smerh. To ni izraz veselosti, marveč bolj namig, da zadržanost, ki jo človek pokaže napram tuju, ni izraz sovraštva.

»Govorite zelo naravnost,« je dejal.

»Zakaj ne bi?« sem vprašal.

»Morati boste počakati,« je odgovoril.

Opazoval sem ga. Bil je vitke rasti, njegova koža je bila gibka in smolnata črna; imel je podolgovat obraz, dvoje začiščenih, skoraj prestrašenih oči in polne, mehke ustnice. Njegova glava je bila pokrita z gostimi kodrastimi lasmi in njegove roke so se premikale počasi, neutrudljivo in so kazale neko zadržano notranjo napetost. Gibi njegovega telesa so bili videti premišljenci, včasih je zgledal njegov obraz kot prazna maska. Človek bi mislil, da občuti moč njegovi misli, ko je ob kaki domislici trznil z glavo. Njegova vprašanja in njegovi odgovori so bili preprosti in stvarni, občutil sem, da preživlja v sebi mnogo več, kot si upa izraziti. Bil je polnokrvni politik, katerega zavest so določali konkretni in praktični, a vendar k nekemu višjemu cilju stremeli interesi.

Njegovi prijatelji so ga zapletli v neko razpravo. Govorili so v domačem jeziku. Ko so končali, je dejal:

»Popdimol.«

Njegova telesna straža se je pripravila; sestavljena je iz posebej za to izbranih aktivistov predsednikove stranke. Predsednik je šel spredaj in sledil sem mu na cesto, kjer ga je čakalo njegovo motorizirano spremstvo v škrilatno rdečih uniformah. Z roko je dal znamenje za odhod. Motoristi so z ogromnim truščem pognali stroje po ulici. Mi smo jim sledili.

Sonce je še sijalo, ko smo se počasi pomikali skozi mestno. Možje, žene in otroci, ki jih je opozoril na nas hrucil motorjev, so opustili delo in igre, da bi se čim bolj približali avtomobilu. Spet drugi so se privrtili iz koc in nam hiteli na sproti z nasmejanim obrazom. Dvigali so roke — s komoci na kolkih in z naprej obrnjenimi dlamni — in pozdravljali ministrskega predsednika z vzklikom, ki so izražali hkrati strast opominjanje in zadržano veselje:

»Svoboda! Svo — o — b — o — tia!«

Na cestah pred nam je bilo vse polno črnih obrazov. Pri speli smo do široke ceste; množica se je sukala okrog nas in vpla.

knjige. Takoj moram nazaj!«

Naša dva junaka sta ta nastop nemudoma ocenila kot deklevost poskus, da bi se ju izbrisala. Zato sta s pravo močjo gorečnostjo maglo izjavila: »Čudovito! Potem greva z vami!«

Prečkal se so ulico, potem so stopili skozi neko vrata, se vzpeli po stopnicah in skozi dvojno vrata prišli v pustno, neudobno sobo, kjer ni bilo ne mize ne stolov, samo na steni je visel slikovit lepak: »Usi prenašajo pegasti legari!«

Dekle se je oprostilo obema prijateljem, povedalo, da se bo čez eno minutu vrnilo in izginilo za vrati. Saša in Vladko sta se spogledala in verjetno sta se drug druga stamovala. No, nabi bila moška, če ne bi skušala teh občutkov zamaskirati in se pokazati drug drugemu kot čisto nedolžna, vesela potepuhna na ljubezenski cesti. Potisnila sta klobuke na tlinik in začela brundati neko nesmiselno pesmico. Medtem so se nekje odprla vrata in ogromen stric z neobritim obrazom je nekaj časa z obupanim pogledom opazoval naša dva heroja. Nato je vrata zaprl in iz druge sobe se je začul pogovor. Hričav bas je odgovarjal: »Naj jih vrag vzame! Dunes je sobota, pa jih nì ne konča ne kraja...«

Potem so se vrata odprla in v neprijetno sobo sta vstopila še dva neobrata velikana. Molče sta stopila k junakom, ju z lahkotnim poklicenim gibom zgrabila za roke, ki sta jih zvila za hrbet in jih vodila pred seboj v drug prostor. Vse to se je izvršilo tako hitro, da si naša kavalirja niti nista uategli predstavljajoč, kaj se je zgodilo. V dveh malih sobicah so ju vajene, večne roke v hipo slekle do golega in z glasnim pljuskom vrgle v mrzle banje. Hladna voda jima je vzel sapo pa tudi sposobnost, da bi se branila. Tako sta samo z nesrečnimi, žalostnimi očmi zrila na svoje mučitelje. Prvi se je ovedel Vladko: »To je skrajna nezramnost! To je pomota!«

3

Richard Wright:

AFRIKA in jazz

Zidal sem ga, nato pa sem se mu nasmehnil. Težko mi je bilo pri srcu.

»Ne vem...«

»Ali vam vaša mati ali vaš stari oče nista nikdar govorila o tem, sam?«

Nisem odgovoril. Negotovo sem se oziral naokrog. Ko sem bil še otrok, sem povpraševal o tem svoje starše, toda oni niso nicesar vedeli, ali pa niso hoteli o tem govoriti. Prešnilo me je, da so mnogi Afričani prodajali pripadnike svojega pleme v suženjstvo; pravijo, da niso imeli pojma, kajti operirani ilegalci je bil še vedno tak slab, da so ga moralni nositi.

»Kaj niste poskušali poizvedeti, sar, iz katerega predela Afrike izhajate?«

»Saj vendar vesta,« sem jima ponižno odgovoril, »da niti naši ljudje, ki so nas prodajali niti belci, ki so nas kupovali, niso o tem vodili posebne knjige.«

Zavladala je mučna tišina. Izogibali smo se pogledati drug drugemu v oči.

Naslednje jutro sem dobil iz pisarne ministrskega predsednika povabilo; sporočeno mi je bilo, da bo ob 4. uri pomagalo predsednikov avtomobil in da bom pač »nekaj« videl.

Ob 4. uri je prišel po privozu do mojega stanovanja nekaj avtomobil. Šofer v uniformi je izstopil in po vojaško pozdravil. Sedel sem na zadnje sedeže. Na vožnji skozi mesto so se obračali za nama črni obrazzi, ki so spoznali avtomobil. Ko so prispela do predsedniških uradnih prostorov, sva zavila skozi vhod v poslopje. Izstopil sem in sprejeli so me nasmejni mladi obrazzi. V ozadju je stalo nekaj policajev. Peljali so me v neko rdečo dvonadstropno stavbo, zgrajeno iz ka-

menja in opeke, ki je bila presenetljivo podobna zgradbam iz časa kolonizacije Georgije ali Mississippija. Sledil sem vođu po stopnicah navzgor, skozi vežo v neko sobo.

Ministrski predsednik, oblečen v delovno haljo, je stal sredi sobe.

»Dobrodošli!« mi je dejal.

»Veseli me spoznati Vas in vaše ljudstvo,« sem mu odgovoril.

»Kako vam gre?«

»Odlčno, toda komaj čakam, da spoznam vašo stranko, in vselej sodelave.«

3